

Landelijk meetnet vlinders

September 2018

Beste teller,

Er bleek toch een eind te kunnen komen aan de lange periode met mooi en droog weer, al hebben we nog steeds niet te klagen. Dit jaar zou wel eens een record aantal tellingen kunnen gaan opleveren.

We zitten in de laatste maand van het 'officiële' telseizoen, al mag er ook na 30 september bij mooi weer natuurlijk nog steeds geteld worden. Heeft u nog tellingen liggen, geef ze dan zo snel mogelijk door, dan gaan ze zeker mee in de berekening van indexen en trends.

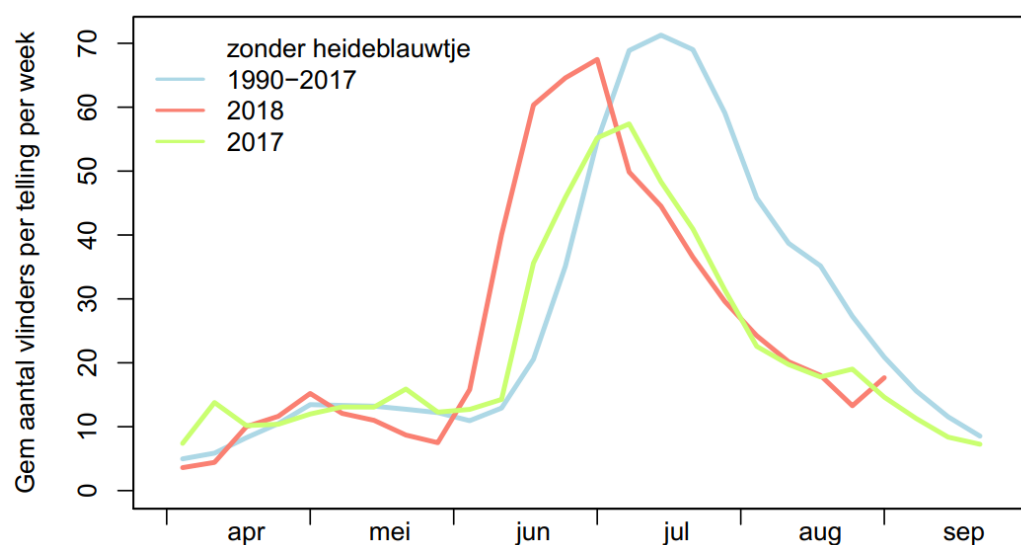
Aantal vlinders

Zoals ook al eerder gebeurd is, geven we de grafiek met het gemiddeld aantal vlinders per telling zonder heideblauwtje, omdat de enorme aantallen op één route anders het beeld verstoren.

Inmiddels tekent zich wel af dat 2018 wat betreft het totaal aantal vlinders dicht bij het langjarig gemiddelde komt, en daarmee duidelijk beter is dan 2017. Wel lag de piek nog vroeger dan vorig jaar. Wat ook opvalt is dat de zogenaamde 'juni-dip' (de periode tussen de voorjaars- en zomervlinders) dit jaar al in mei afgelopen was. Allemaal dankzij het zonnige en warme weer dat we al vanaf april hadden.

Het meest in het oog sprong in de zomer van 2018 dat de bosvlinders het in het algemeen goed deden. Er waren meer eikenpages dan ooit, en ook grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder en keizersmantel deden het goed.

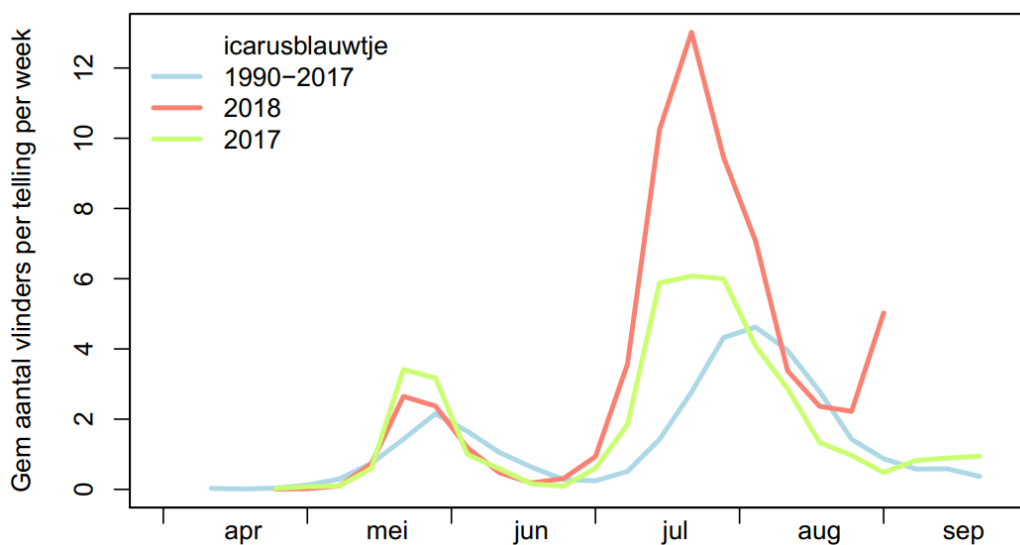
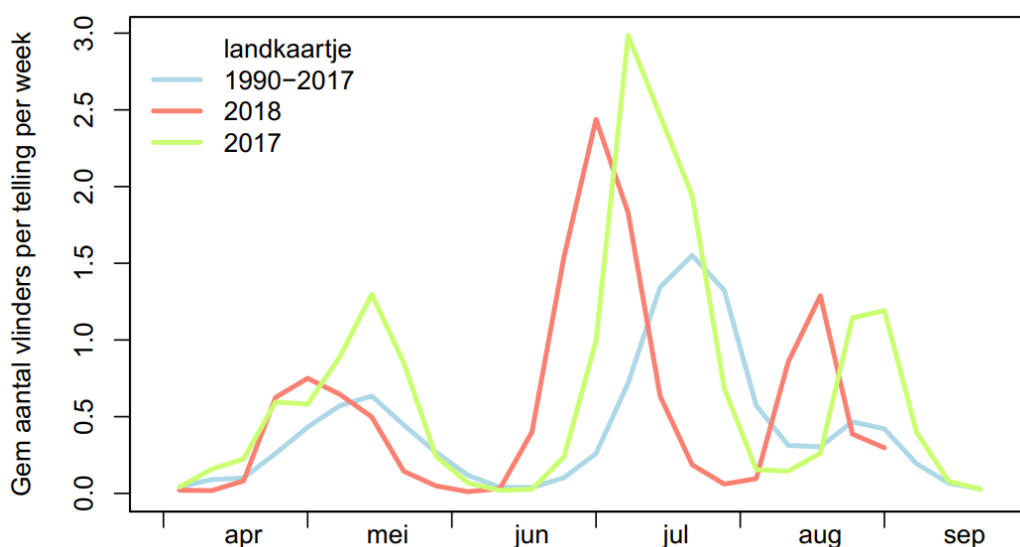
Andere toppers waren de soorten die profiteren van warm weer (en voor de rest niet zulke hoge eisen stellen), als koninginnenpage, kaasjeskruidkopje en staartblauwtje. Kleine vos en argusvlinder hadden een bedroevend slecht jaar.

Extra generaties

Het vroege warme weer zorgde ook in 2018 voor extra generaties. Daardoor zijn er ook in augustus en september nog leuke vlinders te zien. Twee voorbeelden:

- Dat het landkaartje een derde generatie heeft, begint al bijna als gewoon te voelen. Toch was dit vóór 2000 uiterst zeldzaam. Net als vorig jaar was de derde generatie kleiner dan de tweede, en eigenlijk was hij al in augustus voorbij. Dat geeft de nakomelingen vermoedelijk genoeg tijd om het popstadium (waarin het landkaartje overwintert) te bereiken. De brandnetels zijn met de regen van de afgelopen weken weer uitgelopen, dus er is wel voedsel aanwezig.
- Een derde generatie voor het icarusblauwtje is in Nederland zeldzaam. Maar dit jaar lijkt het wel te gaan gebeuren. We moeten even afwachten hoe groot die uiteindelijk zal gaan worden. Deze soort overwintert als rups, en de nakomelingen van de derde generatie hebben goede kans de komende weken tot dat stadium door te kunnen groeien.

Bodemmonsters

We hebben al enkele tientallen bodemmonsters binnen. Maar we willen er graag meer hebben, en veel werk is het niet!

We willen als Vlinderstichting graag in meer detail weten of verzuring ook op onze routes leidt tot een daling van het aantal vlinders (zie vorige nieuwsbrieven). We moeten daarvoor weten wat de zuurgraad van de bodem op uw route is. En u kunt daarbij helpen.

- Kies drie tot vijf secties uit, maar alle secties mag ook.
- Kies per sectie een representatieve plek, bijvoorbeeld het midden.
- Hier de vegetatie verwijderen indien nodig, en met een schepje de bovenste vijf centimeter verzamelen. Grof (dood) plantenmateriaal en wortels en stenen verwijderen. Noteer goed waar het monster genomen is: routenummer en sectie! Er is per monster 50 gram grond nodig, dat is ongeveer een tuinschepje.
- Thuis 24 uur laten drogen op keukenpapier (bijvoorbeeld in de vensterbank in de zon) en in een papieren zakje doen. Op het zakje schrijven wat het is, van welke locatie het komt (route en sectie) en wanneer het verzameld is.
- De monsters kunnen samen in een stevige enveloppe opgestuurd worden naar:

De Vlinderstichting
Bodemonderzoek
Antwoordnummer 230
6700 VB Wageningen

Een postzegel is niet nodig.

Dank voor uw medewerking. U kunt de monsters nog opsturen tot eind september.

Aantal vlinders

Van zes soorten zijn al meer dan 10.000 vlinders ingevoerd. Naast het bruin zandoogje valt natuurlijk het hoge aantal heideblauwtjes op, de meeste van één route. Het klein koolwitje blijkt beter tegen het hete en droge weer te kunnen dan het klein geaderd witje. Het gebeurt niet vaak dat de aantallen zo ver uit elkaar liggen. Ook het icarusblauwtje werd erg veel gezien, en met een derde generatie in het vat zou dat aantal zo maar nog verder op kunnen lopen. Vermoedelijk is het aantal groot koolwitjes zo hoog geworden door migratie uit het oosten. Vooral in hoogzomer was dit wel eens het talrijkste witje in je tuin, en dat is bijzonder.

Nederlandse naam	Totaal aantal	Aantal routes
bruin zandoogje	48927	449
heideblauwtje	41699	35
klein koolwitje	25798	519
icarusblauwtje	21953	372
klein geaderd witje	18697	454
groot koolwitje	10359	489

Trekvlinders

Voor de meeste soorten trekvlinders was 2018 weinig spectaculair. Door de vooral oostelijke winden hadden de trekkers uit het zuiden (oranje luzernevlinder, distelvlinder en atalanta) moeite om tot bij ons te komen. Hun aantallen bleven dan ook achter bij die van andere jaren. Dat lag anders voor de gele luzernevlinder, de trekvlinder die vooral uit Midden-Europa (en dus uit het oosten) komt. Met de gunstige winden kwamen er meer dan we de laatste jaren gewend zijn. Toch lijkt het erop dat we de aantallen van vorige topjaren (2003 en 2006) niet gaan halen. Maar toch blijft het erg leuk als je zo'n luzernevlinder over je secties ziet scheuren.

Wilt u ook uw ervaring delen met andere tellers?

Heeft u leuke ervaringen op uw route en wilt u die delen met andere tellers? Wij ontvangen graag uw verhaal. Stuur het naar meetnetten@vlinderstichting.nl.

Contact

Mocht u contact met ons willen, dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Landelijk Meetnet Vlinders
Chris van Swaay
José Kok, Kars Veling en Kim Huskens
Tel.: 0317 467346
meetnetten@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetnet Vlinders. Mocht u geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kunt u de verzending stoppen door op meetnet.vlinderstichting.nl bij Instellingen de optie Nieuwsbrief abonnement op nee te zetten.